

«ДВА РОКИ ПІСЛЯ МАЙДАНУ-2013. ЯК ЗМІНИЛИСЯ НАСТРОЇ УКРАЇНЦІВ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ ЗРІЗ»

20 листопада 2015 року відбулася прес-конференція, під час якої соціологи представили результати опитувань громадської думки, проведених протягом 2014-2015 років на тему: «Два роки після Майдану-2013. Як змінилися настрої українців: соціологічний зріз».

Фото - інформагентство «Українські Новини»

Моніторингові опитування населення України були проведені Центром «Соціальний моніторинг» та Українським інститутом соціальних досліджень імені Олександра Яременка спільно з відділом моніторингових досліджень соціально-економічних трансформацій Інституту економіки та прогнозування НАН України.

У прес-конференції взяли участь завідувача відділом моніторингових досліджень соціально-економічних трансформацій Інституту економіки та прогнозування НАН України, голова правління Українського інституту соціальних досліджень імені Олександра Яременка **Ольга Балакірєва** та директор Центру «Соціальний моніторинг» **Дмитро Дмитрук**.

Вибіркова сукупність кожного опитування моніторингу складала не менше 2000 респондентів, репрезентативна – за основними соціально-демографічними ознаками стосовно дорослого населення України. Останні опитування населення країни були проведені з 1 по 14 серпня 2015 року та з 6 по 12 листопада 2015 року.

Результати моніторингу вказують, що влітку стрімко зріс показник громадян, невдоволених тим, в якому напрямку рухається країна (72%).

За даними опитування, доля населення, яка так чи інакше впевнена в наявності сил, здатних покращити ситуацію в державі, у порівнянні з попередніми результатами зменшилася до 45%. Як і раніше, більшість опитаних покладають найбільшу відповідальність за економічне зростання і добробут населення на уряд (47%) та бізнес (40%).

Війна на Сході України залишається основною проблемою для українців. Загалом 64% відносять цю проблему до найбільш важливих. У динаміці зросла кількість населення, які до трьох ключових проблем відносять зростання цін на товари і послуги (63% проти 58%) та завищені тарифи на житлово-комунальні послуги (57% проти 53%).

Переважає більшість опитаних негативно оцінює якість основних соціальних послуг, що надаються населенню. Найнижчий рівень здобули оцінка комунальних тарифів (1,33 за 5-ти бальною шкалою), якість доріг (1,56 бали), технічний стан комунального господарства (1,98) та технічний стан житлових будинків (2,1).

Помітна тенденція погіршення **самооцінок матеріального становища**: 30% віднесли себе до групи з низькими та дуже низьким рівнем добробуту, ще 38% - визнали своє матеріальне становище «нижче середнього». Станом на листопад 2015 р. середній місячний дохід в розрахунку на одного члена домогосподарства склав 2216 грн., що в 2,35 рази менше, ніж сума, яка, на думку населення, є достатньою для нормального рівня життя. Середнє значення уявного прожиткового мінімуму на одну особу в 2,4 рази перевищує реальне значення прожиткового мінімуму. Результати опитування засвідчують ріст витрат населення на комунальні послуги та харчування. Майже половина населення (45%) повідомили, що їх домогосподарство витрачає на харчування понад 40% доходу, що є індикатором бідності.

Вивчення наявності **«тіньових» доходів** економічно активних громадян протягом 2007 – 2015 років показує мінливу тенденцію як стосовно повідомлень про неофіційні надходження, так і щодо ухилення від відповіді про них. За останніми даними відбулося зростання частки економічного активного населення, яке має «тіньові» доходи, в період загострення фінансово-економічного становища (піки спостерігались у грудні 2009 року (24%), вересні 2013 р. (31%), серпні 2014 р. (29%) та серпні 2015 р. (27%)) та зменшення цієї частки в період стабілізації. Протягом грудня 2007 року – квітня 2013 року тіньові доходи були менш поширені, ніж у період з вересня 2013 року до сьогодні.

Щодо **міграційної поведінки** та орієнтацій серед економічно активного населення, то наразі чверть опитаних жили б в будь-якій іншій країні світу (частіше про це заявляли мешканці Заходу (31,5%) та Півдня (32,5%)). У листопаді 2015 р., частка тих, хто хотів б поїхати з України на постійне місце проживання становила 22%. Частіше про такі наміри повідомляла молодь (28%). Варто відмітити, що частка тих, хто не хотів би виїжджати з України, серед загалу вища, ніж серед економічно активних громадян.

Серед населення поширений скепсис щодо посадових осіб **Європейського Союзу**, що проявляється в майже рівному співвідношенні часток тих, хто їм довіряє або не довіряє. При цьому більше половини (54%) висловлюються за вступ до ЄС. Лише На Донбасі та Сході України (18,2 та 32,5% відповідно) частка прихильників ЄС поступається тим, хто виступає проти (44,8% та 39%).

Показник **довіри** президенту України П. Порошенку суттєво знизився: від позитивного балансу у грудні 2014 року на рівні «+4,1%» до негативного на рівні «-45,7%» у листопаді поточного року. Але довіра до діючого Президента залишається вищою, ніж до Верховної Ради України (баланс: «-68,4%»), прем'єр-міністра України А. Яценюка (баланс: «-68%») та Кабінету Міністрів (баланс: «-69,2%»).

Надзвичайно високий рівень довіри серед населення отримують волонтери (баланс «+53,5»), громадські об'єднання (+30,8) та Збройні сили України (+29,2). Натомість, рівень недовіри до правоохоронних органів (-43,7), в т.ч. міліції (- 57,2), прокуратури (-66,9), судової системи (-69,7) є критично низьким.

Громадська думка щодо пріоритетності державних витрат досить стабільна: на охорону здоров'я (49%), допомогу малозабезпеченим (26%), пенсії (24%), збройні сили (22%), освіта (21%), житло (20%), інфраструктуру (19%).

Серед економічно активного населення зберігаються патерналістичні настрої та покладання відповідальності за власний та суспільний добробут на державу та уряд. Стабільно 51% економічно активного населення як в серпні, так в листопаді 2015 р. вважає, що саме уряд має відповідати за добробут громадян.

ПЕРЕГЛЯНУТИ ПРЕЗЕНТАЦІЮ

За інформацією Інституту економіки та прогнозування НАН України

Матеріали опублікували: Прес-служба НАН України